

La poesia de Carles Riera

Jacint Torrents

L'autor

Em sembla que no m'equivocava gaire quan l'any 1989, en fer una ressenya del llibre *El Moianès, quasi-memòries d'en Quim Viñas*¹, descrivia el seu autor, Carles Riera i Fonts (Moià, 1959), com «un home de completa formació: les ciències, les lletres, l'art, l'ensenyament, el periodisme, la literatura, la teologia... Podríem dir d'ell que és gairebé un humanista del Renaixement»².

Carles Riera —el coneixen prou bé els lectors de LLENGUA NACIONAL— ha consolidat des d'aleshores les seves dues principals vocacions. D'una banda, la de ser professor de llengua i, alhora, autor d'estudis sobre el «català científic» i altres aspectes lingüístics. I de l'altra, la seva generosa i gratificant dedicació a l'Església, com a rector de poble (de pobles, hauríem de dir), cosa que fa que pugui ser adscrit dins la nòmina dels preveres il·lustrats, que tant de bé han fet en aquest país.

Sabem que, entre altres plaents afeccions, ha conreat la poesia des de ben jove. I que guarda al calaix una abundant producció poètica, que va des del *divertimento* del qui juga amb les paraules fins a l'expansió més o menys continguda de sentiments i vivències personals.

El parell de llibres que acaba de publicar —en una acurada estampació d'Editorial Claret— rebla aquestes consideracions que acabo de fer sobre els seus més íntims interessos.

Poètica: transcendència i joc

L'interès de Carles Riera sobre l'acte i el llenguatge poètics vénen d'antic. «Allò que vaig aprendre

esforçant-me amb els pinzells m'ha servit qui-sap-lo per a crear el petit món d'aquest discurs poètic»³, diu referint-se a la seva afeció juvenívola a la pintura. Aquests darrers anys, en diversos articles, ha anat desgranant les seves reflexions sobre la poesia. Que no són pas vagues ni superficials.

Atès que «l'art en general, i l'art poètica en particular, són un intent de transcendir la realitat»⁴, escrivia ell l'any 2007, «el poeta és capaç d'insinuar un darrer sentit de les coses, el rerefons enigmàtic i pregon de la vida»⁵. I és així que compara la veu poètica «a les minúscules volves de pols en ser travessades per un raig de sol [...]. El polsim que hi ha en l'atmosfera, en el món real, es fa visible, s'il·lumina»⁶. Més recentment ha explicat la seva convicció que la poesia, tal com «diuen els crítics i els filòsofs, és un mètode de pensament i de coneixement d'un mateix i del món»⁷.

Nobilíssima missió, doncs, en la qual el llenguatge poètic, quan voreja l'inefable, té, com la música, molt de gràcil joc. L'artista és l'*homo ludens* per excel·lència. I el joc del llenguatge és un joc atractiu per al poeta: «Encavalcar idees, condensar pensaments, jugar amb canvis de to i de clima, connectar les paraules a batzegades, amb desigual intensitat, fer que trontollin els mots, cercar el ritme, l'entonació, la música, mirar que el so i el sentit s'abracin, o que es barallin, mentre el poema avança...»⁸. Perquè «en un poema el color dels mots i la seva musicalitat ens duen a penetrar en l'inescrutable sentit de la nostra existència»⁹.

Carles Riera, com altres poetes que se situen en un moment o altre davant la transcendència, creu que «l'impuls a voler expressar el Misteri recolza, en general, en una confiança fonamental en el llenguatge»¹⁰. Felix confiança! El seu amor per la llengua li forneix, doncs,

1 Carles Riera i Fonts, *El Moianès, quasi-memòries d'en Quim Viñas*, Ed. El Llamp, Barcelona 1989.

2 «Les memòries d'un pagès de Moià», *Catalunya Cristiana*, núm. 51, 30-7-1989.

3 Carles Riera, *Història natural*, «Nota preliminar», p. 6, Editorial Claret, Barcelona 2019.

4 Carles Riera, «Poesia i transcendència: didàctica del perdó», *Full Diocesà Solsona-Vic*, núm. 3.158, 27-4-2007.

5 Carles Riera, «Nadal, la lírica de Déu», *Full Diocesà Solsona-Vic*, núm. 3.193, 23-12-2007.

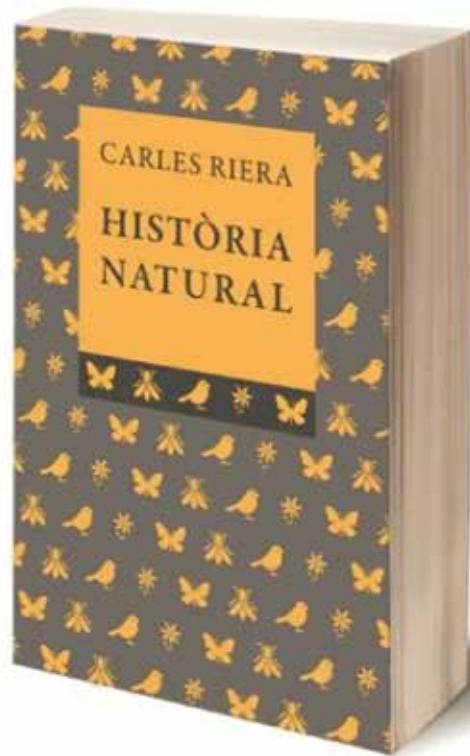
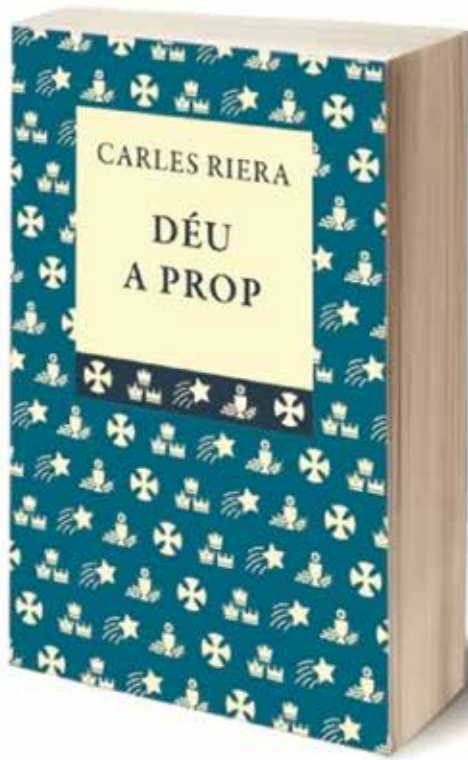
6 Cf. nota 4..

7 «Mots d'agraïment», en l'acte de presentació dels llibres als Prats de Rei i a Sant Pere Sallavina, 7-12-2019. .

8 *Ibidem*.

9 Cf. nota 5.

10 Carles Riera, «Veure entre núvols els estels brillar», *Full Diocesà Solsona-Vic*, núm. 4.940, 25-12-2005.

sòlids elements a l'hora de confegir una poesia d'alè religiós: «Lligarem mots de terra amb gust de cel», diu en el poema «Sintaxi» (*Déu a prop*, p. 20).

Sap prou bé que, essent l'home, segons les belles paraules de Karl Rahner, «l'oient de la paraula» — *homo audiens*—, convindrà agusar humilment els sentits abans de percebre una veu, una intuïció, un missatge, un somni... Perquè, per a ser dignes d'oïr com ens parla l'univers, el misteri, la natura, la vida..., ens convé fer silenci: «cal, primer, que el poeta calli i que escolti Déu que parla»¹¹. Si, doncs, «gràcies al silenci interioritzem la paraula»¹², és que abans de la paraula hi ha el silenci. I, a l'inrevés: «quan les paraules s'esgoten, o es fan insuficients, parla el silenci»¹³. La bellesa es «con-juga» amb el silenci i la paraula.

***Déu a prop*: ressons de fe**

Acollim, doncs, amb satisfacció, *Déu a prop*¹⁴, col·lecció de poemes de temàtica religiosa, agrupats en quatre apartats: «De Nadal a Pasqua», «Festes i celebracions», «Goigs» i «Versos de rèquiem, versos de glòria».

La factura dels poemes és perfecta i se serveix dels cànons clàssics d'estrofa, mètrica i rima. Notables són els sonets de «Nadals gramaticals», on glossa

amb gràcia categories gramaticals, signes de puntuació, formes verbals... Del substantiu diu que «se sap dintre la frase satisfet». I de l'adjectiu qualificatiu, que «sempre té amb qui anar de bracet». O bé els converteix en al·legories d'algun aspecte nadalenc. I així l'article definit, que «bufa al davant i els guia per la terra», representa l'àngel de l'anunciació respecte als pastors, que són els mots. I l'apòstrof, «coma que voles com cometa amb cua», és l'estel dels Mags.

No menys gràcia tenen les altres composicions que podríem anomenar «de circumstàncies»: aniversaris, bateigs, noces d'or... d'amics i coneguts. I els versos de comiat, teixits d'afecte i d'esperança. Sempre se n'han fet, de poemes de circumstàncies, i un bon poeta en continuarà fent, si aquests esdeveniments segueixen produint-se. Com els himnes, els goigs dedicats als sants i a la Mare de Déu, les caramelles..., que la música arrodonirà i que faran niu en la memòria del poble.

Aquestes poesies populars queden ennoblides quan han estat confegides, com és el cas, per un mestre del llenguatge. Carles Riera confessa que aquest llibre vol «contribuir, modestament, a fer proper, per mitjà del llenguatge de la bellesa, el diàleg de tot ésser humà amb Déu, o sigui amb el jo més profund i més autèntic de cada un de nosaltres»¹⁵.

11 Cf. nota 5.

12 Carles Riera, «La Paraula, silenci, acció», Full Diocesà Solsona-Vic, núm. 3.419, 22-4-2012.

13 Cf. nota 7.

14 Carles Riera, *Déu a prop*, Editorial Claret, Barcelona 2019.

15 Cf. nota 7.

Història natural: repertori de plantes i animals

Amb aquest llibre, ens diu l'autor, «he pretès reivindicar la natura, la bellesa de la gran diversitat de la fauna i de la flora, i la protecció, en definitiva, del medi ambient. I he mirat de fer-ho d'una manera divertida i amena»¹⁶.

L'obra conté els següents apartats: «Plantes, herbes, flors», «Herbari», «Boscós i comunitats vegetals», «Barretets i cassoletes», «La secta dels insectes», «Papallones de Catalunya», «Amfibis», «Rèptils», «Ocells», «Taurons de la nostra mar» i «Alguns mamífers». Més de tres-cents poemes, la major part dècimes en versos heptasíl·labs i alguns sonets amb un llenguatge succint i rigorós. Al final del llibre hi ha sengles índexs sobre les espècies i el seu nom científic, cosa que —si hom es vol informar— resultarà útil per a qui no conegui prou aquest bé de Déu de fauna i flora escandit en versos feliços.

Amb aquesta *Història natural* Carles Riera afegeix al cabàs de bestiaris i herbaris de la nostra poesia moderna un bon feix de versos, bellament cisellats, confegits des d'una sagaç observació de la naturalesa, sense afectacions sentimentals, amb humor i murrieria. Fa companyia, doncs, a Jacint Verdaguer, Josep Carner, Pere Quart, Celdoni Fonoll, Josep Junyent, Miquel Desclot...

És molt agradable de trobar, al costat de breus explicacions científiques com «De malalties vector / —dengue, zika, chikungunya—, / arribat a Catalunya» (Mosquit tigre)» o «La teva aigua és diürètica / i als ronyons els va molt bé» (Boixerola), descripcions dels usos medicinals com «Dels remeis saps tots els trucs, / que ets més viva que una llebre» (Alfàbrega), o dels hàbits dels animals «dins d'armaris i bufets / et fiques sens cap mania» (Dragó comú), i «quan encens el fanalet / et passeges a pleret / i el fosc camí s'il·lumina» (Cuca de llum).

El contrast amb l'ús d'expressions populars com «no ens facis beure a galet» (Lliri d'aigua), «deixa't estar de miols / i no pentinis el gat» (Nap), «d'amagar-te en saps un niu: / dintre un cau fas la viu-viu, / fresca estant com una rosa» (Tortuga mediterrània), o «A la bona vianda fas la llesca» (Mosca vironera), ens donen una idea de la traça, l'enginy, l'amor i la simpatia del poeta moianès envers el món natural. Que aquests poemes joiosament i benignament escrits facin que els lectors projectem també una mirada benigna i joiosa sobre el món. Perquè «la poesia és un esdeveniment, un fet, un gest. Un gest amorós que ens salva de la gran solitud. Un gest de vida, de llibertat, de gaudi»¹⁷. ■

Jacint Torrents i Carles Riera

¹⁶ *Ibidem*.

¹⁷ *Ibidem*.